

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

"V edinosti je moč".

EDINOST izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za trt leta 1 gld. 20 kr. — Posamezne številke pri upravnosti in po trafkah v Trstu se dobivajo po 10 kr. — aročnina, reklamacije in inzerate prejema Upravništvo "via Zonta 5".

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu „via delle poste 10 i. p.“; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inzerati (razne vrste naznanih in poslanic) se zaračunijo po pogodbi — prav cenou; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

SPOMENICA

društva "Edinosti" ministru prvosedniku.

(Dalje.)

To vse se pa godi večidel zarad tega, ker zasedajo na Primorskem najviša mesta taki gospodje, ki ali prav nič ne poznajo potreb in teženj slovenskega naroda, ali pa čisto navadnega predsednika mrz na vsako novotarjo, ki jim dela količajk preglavice, in slednje tudi taki, ki ne morejo niti zatajevati največje antipatije do Slovanov. — To hudo mržnjo zapazujemo posebno v Istri, kjer so večinoma taki uradniki, ki ne znajo, ali pa nočejo znati jezika ondotnih Slovanov; slovenski ali hravski kmet, kateri bi tam tirjal slovenščino, strašno bi se opekel, kajti večinoma so uradniki, inostranci premožnejih Italijanov v mestih naseljenih, ki pa so prava Šiba božja ondotnemu slovenskemu ali hravskemu kmetu, to sicer ne brez izjeme, ali večinoma, in kedor ne bi verjel tega, čita naj pritožbe iz Istre v javnih listih nemških in slovenskih.

Od kar pa imamo porotne sodnije, je stan Slovencev in Hrvatov pred sodnijimi postal še neznošnejši. V Trstu, Gorici in Rovinju sodijo večinoma Slovence in Hrvate taki sodniki, ki malo ali nič ne poznajo jezika narodovega, posebno pa pismuonega ne, in porotniki so skoro vsakikrat tudi Italijani, ki malo ali nič ne umejo jezika slovenskega, oziroma hravskega zatoženca, katerih je velika večina po naravnih razmerih prebivalstva; po porotnih sodnjah je Slovenc, Hrvat tuje v svoji lastni zemlji, kajti Anglež, Francoza, Kineža itd. izprašavajo pred porotno sodnijo v Trstu, v Gorici in Rovinju po zaprišenem tolmaču, Slovenec, Hrvata pa tudi tako; glede prvih je to naravno; a da je Slovenec na svoji zemlji pred sodnijo enak z Angležem in vsakim drugim tujem, to je vendar krivica, v nebo vpijoča krivica in tako žalostna razmera, da žali čut prava celo svurogega človeka. — Gorisko politično društvo "Soča", zdaj "Sloga", prosilo je ob svojem času poprejšnjo ministerstvo, naj bi se odvrnolo to zla in da ne bi več svobodnostna naprava bila v toljekom protislovju s pravo svobodo; ono društvo je zahtevalo, naj bi se na Primorskem osnovale posebne porote za Slovence in posebne za Italijane; a ta proša je imela prav tak uspeh, kajtor vse druge; kajti volja naših viših uradnikov na Primorskem je, kakor smo uže rekli, da se slovenščini ne dade nobenega mesta pred sodnijimi. Znatenje je to in dokaz, da nij zadostiti biti juristom, ampak da je treba tudi čuta za pravo, katerega pa je poprejšnja doba, ko so na Dunaju v drž. zboru najhujši sofisti igrali prvo rolo, manj ali več zamorila. Pa tudi neglede na naravno pravo, ampak gledé avstrijskega postavljajstva je to prezirjanje našega jezika popolnoma nepostavljeno; naše postave so v tem obziru uže od nekdaj še precej dobre; le premašo so razširjene, to je razglašene, poznane in premašo ali nič se gospiske ne ozirajo na-nje. — Naj omenimo v prvi vrsti sodnega reda od leta 1771, v katero stoji §. 13., ki se glasi: „obé stranki, kajtor tudi njuna pravna zastopnika se imajo v pravnih svojih govorih posluževati jeziku v deželi navadnega“. — §. 16. te postave pa ukaže to: „Vsaka priča se ima posebe preslisiati, povedbe se imajo, kolikor je mogoče, z lastnimi besedami prič (torej pri nas po slovensko) zapisati in vsaki stranki po končanem izprašanju predložiti, da jih sama prečita in podpiše“. §. 166. te postave veleva: „Če svedok hoče med branjenjem nekoliko spremeniti svojo izpovedbo, ali je kaj pristaviti, ima se na koncu izpovedbe vse zapisati prav z njegovimi besedami“. Ministerjalni dekret od 17. marca 1762 pa ukazuje v §. 5.: „Dovoljuje se, ako bi se potreba pokazala, za vabilo in dekrete vsake vrste poskrbeti potrebne tiskane obrazce v jezikih deželnih“ — Glasoviti §. 19. osnovnih postav od 21. decembra 1867 se pa glasí: „Vsakemu je zagotovljena narodnost v šoli, v uradnjah in sploh v narodnem življenju“. — Postava so torej dobre, kajti po njih imamo mi Slovenci vso pravico, da terjamo slovensko uredovanje pri oblastnjah na Primorskem in celo ustavoverna stranka nij imela take vesti, da bi bila prezirala to naše pravo v postavah, katere je ona napravila in sklenila. — A kako se pa izpoljuje te postave?

Od zgoraj je dozdaj vedno manjkalo prave, resne volje gledé vestnega in točnega izpolnjevanja teh postav in to je uplivalo demoralizovalno na zdolaj. Mnogokrat trdijo celo niži uradniki, da slovenski jezik nij za rabo, a to je krivična trditev, kakor so dokazali naši juristi, ki celo uredujejo list za pravnike, donašajoč vse, kar zadeva sodnije in druge uradnije, v lepi slovenščini; sopot drugi se izgovarjajo, da narod sam ne terja tega; ali tudi to je prazen izgovor: narod sam ne upa se, terjati, ker se boji, da mu ne vzraste kakša škoda, ker predobro ve, da na gotovih krajih mrz njegov jezik in da so mnogim gospodom nadležne take tirjatve. — Mi pa nasprotno trdimo, da uradniki sami bi morali biti tako podučeni in odgojeni, da bi vsaki stranki slovenskega rodu pravico delali v nje materneje jeziku, tudi ako stranka tega ne zahteva, in da bi morali manj omikane stranke celo podučevati o pravicah, katere imajo; kajti narod nij zaradi uradnikov, pač pa so uradniki zaradi naroda in morajo torej narodu, mej katerim živé, biti dobri prijatelji in zvesto služiti njegovim potrebam, posebno pa morajo skrbeti za dobro tacega naroda, ki, kakor naš, zvesto izpoljuje svoje dolžnosti do cesarja in države. — Mi saj si smatramo nalogo uradnika ko bolj vzvišano, kulturno, ne pa samo fiskalno.

Podali smo tukaj naravno sliko naših razmer gledé uradnj in menimo, da smo dokazali, da jo silno potreblja v tem obziru velika reforma na podlagi enakopravnosti in prave svobode in da tak reforma bode v prvi vrsti koristna državi. —

Ali ne le v uradnjah, temuč tudi v šolah trpi naš narod največjo škodo. Mi imamo, hvala Bogu, še precej ljudskih šol na Primorskem in te so osnovane na narodni podlagi, ker drugače nij niti mogoče misliti si ljudskih šol v slovenskih pokrajinh; a tudi to podlogo hočejo nekateri krogri naše deželne vlade premaknoti s tem, da silijo z vso močjo nemščino v ljudsko solo. — Ker pa ljudska šola po zdravilih in občeno priznanih načelih pedagogike nema namena širiti le poduka v onih vedah, ki so neobhodno potrebne za praktično življenje naroda, in ker namej ljudske šole in doba šolanja ne dopušča, da bi se delale poskušaje, zato je vse to siljenje cilju ljudske šole na kvar; s tem se ne doseže nobenega pravega namena in se le trati dragi čas in denar, kajtor to kažejo dosedanje skušnje.

Ljudska šola naj toraj služi izključljivo le narodu, naj goji omiko njegovo, a naj nikar ne postane torišče za politične namere. — A ne samo, da je siljenje nemškega jezika v ljudske šole nepraktično in škodljivo njo namenu, ono je tudi protipostavno, ker spodnika po postavi ljudski šoli odmerjeni cilj in zatorej moramo protestovati proti neki agitaciji v tem obziru, ki se prav očividno dela in sicer po najviši gospodi, po prvih zastopnikih vlade, kateri se ne bojo učiteljem javno priporočati veljavno nemškega jezika nad vsem drugim in taki migljaji postajajo nekaterim bolj bojaljivim učiteljem, proti lastni volji, postava, vsled česar mi trdimo, da je tako ravnanje seganje v pravice slovenskega naroda na Primorskem v zmislu §. 19. osnovnih postav. —

Kar se pa tiče meščanskih in srednjih šol, je stvar še veliko slabša. Na Primorskem imamo več takih srednjih šol, meščanskih, realk in gimnazij, a vse te šole so nemške in italijanske; imamo tudi dve preparandiji za učitelje in učiteljice, na katerih imate slovenščino in hravščino vendar nekaj veljavje, pa tudi tam bi bilo željeti, da bi se se več podnevalo v narodnih jezikih; a slovenščina je osobito na realkah in gimnazijah, nahajajočih se na Primorskem, še celo ko predmet za francoščino in se tudi ko predmet tako spoštuje, kakor se spoštuje v družbi kak viljence.

Za malo stevilo Nemcev, ki so se naselili v teh deželah, imamo na Primorskem kakih 6 realk in gimnazij, katere vzdržuje vse vlada; Italijani, ki so v manjšini na Primorskem, imajo tudi kake 4 srednje šole, katere tudi nekoliko vzdržuje vlada; a Slovenci in Hrvatje némajo v tej deželi, kajtor oni prebivajo v ogromni večini, nobene srednje šole; naši mladeniči so primorani obiskovati italijanske in nemške realke, gimnazije, meščanske in druge šole; za nas, ki vendar tudi plačujemo davke za šole, nij naša še nobena

vlada denarja, da bi nam olajšala izobraževanje; naši otroci, ki dovrše ljudsko šolo, se morajo še le v posebnih šolah pripravljati za nemški poduk, ako hočejo prestopiti v srednje šole; — in kako teško se potem v tujem jeziku uči predmetov naša mladina, to dobro vedó gospodje učitelji in tisti, kateri imajo opraviti zabiturienti našega naroda, kateri le izjemoma imajo nekoliko v svoji lasti tuji jim nemški jezik. —

Kedo torej ne vidi, da je osnova srednjih šol na Primorskem na veliko kvar narodnim in pedagoščkim načelom in da se tudi s tem ne ujema, kar nam §. 19. osnovnih postav jamči?

Naši mladeniči vsled tega zaostajajo v mišljenuju, ker se morajo učiti teških predmetov v takem jeziku, katerega le malo poznajo in zato ne postajajo le izredno talentje, dobri misleci; ker pa mora šola v prvi vrsti vpljivati na razvitje duševnih močij, to je mišljenuje, zatoj zaostaja in mora zaostati mej nami občna omika in pogrešamo celo mej našimi boljšimi stanovi ono sigurnost v duševnem kretanju, katera se nahaja le pri dobrih mislecih. *) (Konec prih.)

Novi trgovinski minister bar. Pino.

Trst je jako vesel ter stavi v novega trgovinskega ministra veliko zaupanje. Ne le, da je on bil v Trstu mej vsem debromislečim prebivalstvom, kateroga je najmanj 90%, "persona grata", temuč neumorno se je tudi brigal za vse mnogovrstne zadeve v Trstu i na Primorskem, i kedor je pravičen, mora nam pritrdiriti, da z razumom i ljubezni. Vsi tržaski časniki, razen enega, ki pa dela na to, da bi v Trstu trava rastla, pozdravljajo ga sočutno. — Trgovinska zbornica, katera tukaj ni kaka malenkost, ampak velevažen faktor, pozdravila ga je tako lepo, da doslej še nobenega njegovega prednika ne tako: brzovajila mu je namešto: Tržasko trgovinsko zastopstvo pozdravlja imenovanje Vaše prevzetenosti trgovinskim ministrom z največjo zadovoljnostjo ter Vas prosi, sprejmite najiskrenječe čestitajo in visoko spoštovanje, katero gojimo do Vaše prevzetenosti itd.

Največje veselje nad tem imenovanjem pa imajo naši slovenski kmetje, katerih se je tako prijazno spomin, ko je linški kmetovski shod dovolil. — Uže ko je prišel v Trst za nameščenega svetovalca, takoj se je začel slovenski učiti; učil ga je Slovencem dobro znan uradnik, kateremu je on reklo: „Kder koli sem doslej služil, povsed sem z ljudstvom v njegovem jeziku govoril, tolmačev nečem, ker tolmači so stena mej uradnikom in ljudstvom“. Naši kmeti je zelo rad sprejemali in imeli so oni veliko zupanja do njega, pa jih je tudi, kjer je le mogel, pomagal ali vsaj dober svet dal. Prigodilo se je, da ga je slovenski kmet nagovoril laški, a segel mu je v besedu rekoč: „Le slovenski govorite, laški ne znate dobro“. Hud boj je imel baron Pino, ko je bil v Gorici, z neščenim Möringom zastran šempaskoga taborja, i prav pri tej priliki je Pino pokazal, da je mož od neg do glave. To je morebiti le malikomu znano; zato nečemo zagrinjala popolnem odkriti, le to tukaj omenjam, da je Pino tabor dovolil, Möring pa prepovedal, i da je potem prvi kategorično poslednjemu sporiočil: „Če tabor preprečite, odstopim jaz!“ Vsled tega je bil poklican Pino v Trst; tabor je bil sicer dovoljen, a Möring je zahteval, naj se postavijo trije kanoni (!) na šempasko ravnino i naj se ta dan vojaki za tabornim urijo. Tudi to je Pino odbil s potroštvom, da bo za najmanjši nered le on odgovoren.

Naše narodne želje in težuje je novi trgovinski minister vedno odobraval i podpiral, briral našim rodoljubnim uradnikom tudi črne pike, kolikor je bilo v osornih Lasser-Auersbergovih časih le mogoče; zato pa smo se pod njim tudi veselješi gibali, nego se gibljemo zdaj.

Pino je rad vesel, posebno mej prostim ljudstvom, on ima dobro srce, pa tudi strogo zahteva, da vsak spolnjuje svoje dolžnosti; on sam je tako marljiv, njegova vrata so bila vedno

odprtta gospodu in kmetu; um ima jako bister, govori, ako se zelo ne motimo, jezike vseh avstrijskih narodov i še več drugih: angleški, francoski, španski, madjarski itd.

Ce je tedaj njega grof Taaffe poklical za ministra, vedel je, koga je poklical; sovraštvo od neke malovredne strani mu nobene dobre lastnosti ne vzame.

Poklican na tako visoko i za avstrijske narode toliko važno mesto, imal bo silno dela in kadar je uže sam rekel, neizrečeno težaven posel. Sreča, da to težavo pozna; drugo je v božjih rokah.

Novi trgovinski minister, baron Pino, vprašan, po kakem programu se bo ravnal v trgovinskih zadevah, odgovoril je, da v sedanjih razmerah avstrijski trgovinski minister ne more imeti določenega trdnega programa. Trgovinske razmere v Avstriji so neskončno težavne. Na zapadu imamo razvito kulturo in obrtnijo, katera je daleč pred nami; na vzhodu je še le v porodu svet, ki je prav Avstriji največji. Pri tacih razmerah ne moremo ravnati po enem geslu, ne moremo se naslanjati na sploh veljavno pravilo. Treba je oteti Avstriji tu in tam, kar je mogoče oteti, držati se trgovinske politike, rekel bi, posebno v vsakem primerljavi. — Minister je prepričan, da bodo posebno vzhodnje dežele avstrijske trgovini in obrtniji zelo široko in rodovito polje, ali prav z vzhodnimi deželami zdaj ni mogoče po enem vodilu ravnati, ker tam s trgovinskimi interesmi tekmujejo in nasprotujejo največnimi političnimi interesom. Ko se enkrat politično reči bolj vredne, potem bo čas, določiti trdnu vodilu in potem ne bude odlatal svojih nazorov odkritostno razodeti. Minister meni, da se v Avstriji sploh za trgovino in obrtnijo boljši časi bližajo.

Vsek, kedor le nekoliko pozna trgovinske razmere, more ta program pozdraviti, ker se minister ne naslanja na doktrinarstvo i gotova načela, ampak na dejanske razmere, katerim je treba povsod ugajati, kjer se hoče kaj zboljšati. Minister imenuje trgovinske razmere v Avstriji neskončno težavne, in tudi to je popolnoma resnično, uže notranje trgovinske razmere so neskončno različne in dualizem jim je zelo neugoden; kaj pa še le navzunaj! Tu se ima Avstrija boriti z najizobraznjejšo, tam z najbolj principijelno trgovino in obrtnijo; tu se surovim, tam z obtničko prenstrojenim blagom tak, kakor nobena druga država. Da so tako različne in zapletene razmere res neizrečeno težavne, kedor bi mogel to tajiti, i dobro znamenje je, da minister sam pripoznava to resnico, ker le tisti, ki razmire i težave pozna in vidi, more vspešno delati.

Irredenta se pripravlja na delo.

Rimski časnik "Capitale" je priobčil pismo tržaškega irredentovskega izvrševalnega odbora, pisano Garibaldu; v njem je naprošen Garibaldi, naj zastopa še ne odrešene dežele na velikih rimskih shodih, potezajočih se za splošno volitveno pravico. Dalje javlja ta časnik, da je Garibaldi prošnjo uslušal. "Kölische Zeitung" pa je prinesla iz Rima brzavno poslanico, da bo ljudski shod v Rimu, ki se bode posvetoval o volitvenej predragubi, počal tudi z večimi irredentovskimi demonstracijami. Dalje se temu časniku poroča, da misli Garibaldi spomadi se svojimi prijatelji Trst napasti, in da se za to podjetje uže nabirajo novci na Laškem in po drugih deželah. Vse to potrjuje tudi neko pismo v "Vossische Zeitung" iz popolnoma zanesljivega eira. Ta časnik je priobčil tudi pismo tržaške irredente, katera Garibaldi pooblaščuje. To pismo je tako veleizdajsko, da ga ni mogoče priobčiti. Zanimivo je, da je italijanski poslanec na Dunaju želje izrekel, naj bi se mu dali po ljudskem popisu nabранe pozvedbe o laških podanikih. "Presse" misli, da iz tega morebiti izide naša vlada, koliko italijanskih podanikov v Trstu prebiva, kaj delajo in koliko je irredentovcev mej njimi. — Ako bi "Presse" tržaške razmere le nekoliko poznala, ne bi teh besed bila zapisala. Kdor Trst opazuje, prav lahko se prepriča, da so najhujši irredentovci — polutani in renegatje, katerih se je zadnja leta mnogo zaredilo in vgnjezdilo celo v državne urade, ker

*) V zadnjem štet. naj se na prvi strani, prvem predelu, 10. vrsti od spodaj beri: 1868 29. oktobra na mestu 1868 18. oktobra.

dovolj se je skrbelo lastini i ž njo irredenti za floreat, crescat! Te ljudi v Trstu uže vrabc poznajo, z lučjo jih tedaj vladni ni treba iskati in če jih res ne pozna, kdo je temu kriv? Ugibati ni teško, povedati pa bi nevarno bilo.

Če Garibaldi misli, da je Trst Sicilija, zelo se varja. Naj le pride, če ga se druga nogu srbi: z naše zemlje, to smo mu porok, zdrave ne odnese. Kakor buče, kadar rojé, tako bi rojilo naše ljudstvo iz vseh krajev načer pokončalo njega, z njim vso irredento takraj morja, na enej strani pa bi se tudi prevoča kri oholadila.

Ker pa je dobro znano, da Garibaldi ni tako strašen, kakor kak "Zampa" ali "Ugolino", in ker se sploh trdi, da pripoznava vsakemu narodu svoje pravice, zato ne bo sile. Ko si malo ogleda Trst i mu bo po trgih preveč donela na uho "lingua barbara", misil si bo, nisem prišel na pravo mesto, tu ni zemlja za nas, i potegne nazaj na "Kozji otok": "Addio Trieste, non mi vedi più." Ni se treba tedaj dosti batiti, naj uživajo rogovileži veselje, dokler pride Garibaldi — meseca aprila, ali kali — boste videli, da pojde rajši z nami na Općine k Mičetu pit dobrega terana, nego da bi se z nami pretepal; — teran mu glavo gotovo bolj razvedri, nego vse irredentovske komedije.

Ker se uže menimo o Irredenti, naj se povemo, da je poslalo mnogo v Trstu živoih Švicarjev iz tesinskega kantona načelniku Švicarske republike energetičen protest zoper izjavno Irredentovcev, da so namreč Švicarski Italijani zavoljni, da se njihova zemlja zdrži z Italijo. V tem protestu pravijo tržaški Švicarji mej drugim, da se čutijo dobro pod ljudovlado i da nič ne marajo zameniti ljudovlade z laško monarhijo i da bo vsak Švicar krepko branil neodvisnost republike. Tako Irredento povsed odbija, čudno pa je vendar to, da nekateri Švicarji, ki doma nočajo vedeti za "Irredento", pa so je v Trstu tako gorki pristaši. Mutant mores!

Dopisi.

V Podgrajah, 18 januarja.

Tukaj smo imeli lanskoga leta 40 mrljev: mnogo jih je končalo po nesreči. Med Božičem je padlo blizu 2 letno dekllice v ogenj in se opeklo tako, da je k malu umrl. Meseca oktobra je šla v kako slabem vremenu uboga samica po drva, spotakne se, in pada v jarek z bremenom na hrbit. Konop okoli vrata jo stisne, in našli so siroto zadušeno mrtvo pod drvi. Meseca septembra so delali Kastavci cesto v goro Smežnik. Debelo kamenje so morali z smodikom odstraniti. 25 letni mladenič zapali smodik, — a razletelo kamenje ga tako nesrečno v rebra zadene, da več ko seženj daše pada, in jo bil v hipu mrtvev. Spomladi so Kastavci na gori Smežniku delali oglje; 45 leten mož poseka hrast, a ta ga med padcem tako hudo zadene, da je vsled tega umrl. Letina je bila silno slaba, zadnjega julija je potokla toča turščico, fišol in krompir, po glavite pridelke tukajnih kmetov.

Več obžalovanja vrednih in pomoči potrebnih ljudi nema nič, razven malo slabega krompirja, toliko da se morejo še 2–3 tedne prehraniti. Lani so dobili nekoliko podpore, letos, ko se jim še slabše godi, nikdo ne misli na nje. —

Politični pregled.

Uže zadnjici smo omenili, da je bilo v gospoško zbornico poklicanih 12 novih udov, kateri vsi so sedanj vladni prijazni možje. Ti so: Franc grof Coudenhove, potomec stare avstrijske rodbine, veliki posestnik. Tajni svetnik Maks baron Gagern, hud protivnik liberalcem. Jožef baron Helfert, slaven avstrijsk zgodovinopisec. Profesor Anton Randa, Čeh, velik rodoljub in izvrsten jurist, v najboljših letih, zato je od njega mnogo pričakovati. Opat benediktinskega samostana Ivan Rotter, odločen privrženec češke narodnej stranki. Grof E. Stadnicki, bogat Poljak, nov mož v političkem življenju. M. Zvblíkiewicz, velenadarjeni vodja v poljskem klubu. Edvard baron Tomašek, nekdaj sekcijski šef v vnanjem ministerstvu. Ivan grof Tarnowski, Poljak in državni poslanec. Josip vitez Szujski, poljski pisatelj in profesor poljske zgodovine. Grof Karol Scicler-Aspang, grajskič na Moravskem. Grof Schönborn, češki plemenitaš.

S poklicanjem teh mož v gospoško zbornico je Schmerlingova stranka, če tudi se ne potisnena z večine, vendar zelo pobita, ker se je vladna stranka pomnožila s tako razumnimi in izobraženimi gospodi, kakoršnih Schmerling nema pod svojimi peruti. Ako se vresniči glas, da bo na jesen zoper poklicanih več gospodov v gospoško zbornico, potem bodo liberalci tudi v tej zbornici v manjšini.

Govorji se, da je stari Schmerling delal neko zaroto zoper ministerstvo i da sta bila vanjo zapletena tudi ministra trgovine i pravosodja. Schmerlingu pa je izpodletelo i ministra sta moralia zarad tega naglo odstopiti.

V prvej seji državnega zbora, dne 18. t. m. je grof Taaffe predstavil nova ministra Pražka in Pinota, kateremu poslednjemu je muog poslanec čestitalo, prije je bil itak uze poprej minister. Pravosodni minister je predložil zbornici načert zakona, ki bi varoval upnike pred onimi malo-

vrednimi dolžniki, ki se plačevanju dolgov skršajo s tem odtegnoti, da posestva na drobno prodajajo.

Na dnevnem redu je bilo drugo branje zakona zoper oderuhe. Poslanec Greuter ni bil zadovoljn z odsekovimi predlogi, kar so oderuhom še preugodnai. Ostro je šibal liberalce ter rekel, da gibanja zoper jude ne izvira iz verskega, ampak iz socijalnega pranja. Sedanji načert zakona je prva stopinja do boljšega, zato bo zanj glaseval Desnica mu je burno pritrjevala.

P. Greuter je finančnega mistra tudi vprašal, je li res, da so centralisti pri chabrusu državi nad 200 000 gld. ukradli in finančni minister je prikimoval. Treba je tedaj, da se ti "lumpi" in goljni očitno naznani ter pravici v roke dade. Od finančnega ministra se uadejamo, da to tudi stori.

Izvrsto je govoril tudi slovenski poslanec vitez Schneid ter dokazal, v kako zlo se je razbila beseda "svoboda kapitala" i druge take lepozvonečne fraze; zavallil je vso odgovornost za sedanje razmere na levico državnega zbora i rekel, da bo desnica morala še dolgo i mnogo delati, da se zlo stanje na boljše obrne.

Tudi poslanec Schöffel je dobro govoril, rekel je: Pošteni zaslujek je v obrtniški dan danes poslanska stvar, goljuši pa glavna stvar: mnogo kmetov je uže prišlo na nič in osoda delalev je začetna. Vlada naj sestavi statistiko uboštva; odiranju kmeta in delacev z oderuštvom naj se konec storii. Glasovi zoper oderuštvu so upor moraličnega čuta zoper najsrmatnejše robstvo, robstvo denarja. Da je Schöffel tako govoril, to nas toliko bolj veseli, ker je on centralist, tedaj ob tiste stranke, katera je kriva občnega gnotnega propada.

Madjarski vladni krogi se prizadevajo, da bi Taaffjevo vlado vrgli i zoper centraliste na ministerske stole spravili; v ta namen dražijo Bismarka, katerega so uže enkrat na svojo stran dobili, da je Hohenwarthovo ministerstvo izpodrinol. Nadejamo se, da Madjari zdaj ne dosežejo umazanega svojega namena, ker Bismarck vidi, da se za Schönhererjem i njegovimi tovarisci ne skriva le nemščina, temeč tudi socijalizem, katerega se Bismark i nemški cesar najbolj strašita.

Proračun za Bosno v letu 1881 kaže 700.000 gld. prebitka. Vojvoda Württemberg je nasvetoval, naj se ta prebitek porabi za bogočastne in učne namene.

Črnogorsko-turškega pranja se ni konec. Skleneno je bilo namreč, da ima biti reka Bojanja meja mej Črno戈ro in Turčijo. Zdaj pa turški komisar zahteva, naj meja drži od Bojanje ob levem bregu Saskega jezera k vodi Megurev tako, da bi ostalo Turčiji ozemlje ob Bojanji. Črnogorci v to ne more dovoliti i če se Turčija ne uda, ponovil se zoper črnogorsko-turško pranja.

Nemške novine silno kriče na Rusijo, da ona v propad telebi ne le Nemčijo, temeč vso zapadno Evropo, in to z bogu tega, ker je naložila na uvoz obrtniških izdelkov 10%, carine. S tem povzdigne, tako kriče Nemči, svoje obrtstvo, zatre pa naše in evropsko; naši delalci ne bodo imeli zaslужka, vzdignje se in pokončajo našo kulturo, zato vojna na Rusijo! Nemcem se res za življenje godi vedno trše, nič ni pomoglo pet milijard. Nemci so utaknoli vse v vojaško sukunjo, zdaj pa tarnajo, ker jih ta ne redi. Pridajo pa se hujši dnevi, ker plačilni dan je zadan.

DOMAČE STVARI.

Spomenica društva „Edinost“ grofu Taaffjeju je zhudila veliko pozornost tukaj v Trstu, akopram je še le nje začetek znan: dva župana, ki sta bila te dni v Trstu, nasvetovala sta, naj bi se to spomenica rasposlala vsem občinskim zastopom na Primorskem in naj bi ti zastopi javili svoj pristop k tej spomenici. Ta misel nij slab; zatorej pa jo priporočamo občinskim zastopnikom po Primorskem v ozbiljen preudarek. Zdaj je morda čas, da se vsaj nekoličko doseže; zatorej na delo, vi slovenski rodoljubje in zastopniki naroda. — Želeli bi, da tudi drugi slovenski listi podpirajo to misel, saj o tem, kar zahtevamo mi, vsi smo edini in tudi ne smemo kazati nobene nesložnosti.

Položili so mandat vsled burne debate v mestnem zboru g. g. dr. Biosoleto, Ciota, Girardelli, Strudthoff stareji, Vivante, kateri so bili v odseku upravnosti za mestno svečavo.

Iz Sežan: nam pišejo: Denes je šlo naše občinsko svetovalstvo k gospodu Francu Borghi-u, c. k. sodniku in se mu je v gorkih besedah zahvalilo za veliki trud, s katerim je v primereno kratkem času dovršil zemljische kujige za sežansko občino. — V znamenje hvaljenosti mu je izročila deputacija srebrn kozarec z volilom srečko.

Delalsko podporno društvo v Trstu na pravi v saboto, dne 5. februarja 1881 veliki ples v gledališču "Politeama Rossetti", pri katerem bodo svirala vsa banda c. k. pešpolka Jelačičevega, pod vodstvom slavnoznanega kapelnika gosp. Miliča. Moj počitkom bodo pel pevski zbor delalskega društva in se bode tudi srečko na tele dobitke: 1. En par zlatih uhanov. 2. Ena žepna srebrna ura z veržico. 3. En cekin.

4. Ena namizna ura (budnica). Na ta darila igra vsak, keder kupi ustoppnico k plesu, na kateri bodo zaznamovana številka srečke. Ustoppni dovoljen šemam in takim ljudem, katere odbor ne spozna za sposobne.

Po polunoči plesal se bode šaljivi kotiljon, se samimi figurami za smeh. Vodstvo kotiljona bo tako, da bo lehko vsakdo plesal ta zinimivi ples, tudi tak, kateri ga še videl nij.

Ustoppnica k plesu velja za vsako osobu brez razločka 50 soldov. — Začetek plesa točno ob 9 uri zvečer. — Denarnica se odpre precej po 8 uri zvečer.

Vstopnica se dobivajo od dan naprej v društveni pisarni, v tržaški čitalnici, v kavarnah "Bott" in "Commercio" in v prodajalnici gosp. Franca Žitka, Corsia Stadion, st. 1; zadnji dan pa samo v glediščni denarnici.

Cisti dohodek je namenjen: polovica društveni glavnici, polovica pa za napravo društvene zastave, katera načrt bo razpoložen v društvenih prostorih, in zadnji dan v gledišču.

Ker je namen dobrodel, vabimo posebno slovensko občinstvo Trsta in okolice, da se vdeleži v velikem številu te veselje.

Odbor delalskega podporno društva

Rojanska čitalnica naznana, da je veselica, katera je imela biti 20. t. m., preložena na nedeljo, 30. t. m. — Program je isti, brez vsake spremembe.

Dolinska čitalnica napravi "veliko besedo" 24. feb., na debeli četrttek in ne 20. feb., kakor je bilo poročano.

Ljudsko gibanje v Trstu v letu 1880.

Rojenih je bilo v vsem skupaj 4219 otrok, 2178 moškega in 2041 ženskega spola. Največ je bilo rojenih v fari sv. Antona in sicer 1670 (877 m. in 793 ž. sp.); potem v fari sv. Jakoba 768 (399 m. in 369 ž. sp.); sv. Marije zgornja 616 (307 m. in 309 ž. sp.); v fari sv. Justa 373 (188 m. in 185 ž. sp.); v fari sv. Hrmagora in 225 (119 m. in 106 ž. sp.); v fari Marije Dev. pom. 205 (98 m. in 107 ž. sp.); pri sv. Ivanu 182 (98 m. in 84 ž. sp.); v mestnji bolnišnici 180 (92 m. in 88 ž. sp.). Umrl je 4048 osob, 2135 moškega, 1913 ženskega spola in sicer: v fari sv. Antona 1165 (617 m. in 548 ž. sp.); v mestnej bolnišnici 1014 (571 m. in 443 ž. sp.); pri sv. Mariji zgornjej 565 (268 m. in 297 ž. sp.); pri sv. Jakobu 541 (289 m. in 252 ž. sp.); pri sv. Justu 296 (138 m. in 158 ž. sp.); pri Mariji Dev. pom. 158 (77 m. in 81 ž. sp.); pri sv. Hrmagoru in Fortunatu 129 (76 m. in 53 ž. sp.); pri sv. Ivanu 117 (64 m. in 52 ž. sp.); v mestnej praskrbovalnici 63 (35 m. in 28 ž. sp.). Zakonov je bilo 944 in sicer v cerkvi sv. Antona 397, pri sv. Jakobu 168, pri sv. Mariji zgornjej 144, pri Mariji Dev. pom. 66, pri sv. Justu 65, pri sv. Hrmagoru in Fortunatu 41, pri sv. Ivann 39, v mestnej bolnišnici 22, in tudi v mestnej oskrbovalnici 2. Iz tega se vidi, da je bilo v letu 171 več rojenih, nego jih je umrl, 5 več nego v prejšnjem letu, umrl pa jih je tudi 133 več, nego v letu 1879. Poročo so bile 3 več, nego v letu 1879,

Statistika v letu 1880 na Proseku. Prebivalcev je bilo z Miramorom in Griljanom vred 1230. Brez Miramara in Griljana 1132. Hišnih številk ima Prosek z Miramorom in Griljanom 240. — Živine je v Proseku: Krav 122, Volov 18, junice in junivec 16, konj in kobil 13. Oslov 8. Prascev 50.

Popis ljudstva v Ljubljani kaže, da ima glavno slovensko mesto 24.940 prebivalcev brez vojakov, 4727 stanovanjskih strank in 1173 hiš. Pri zadnjem popisu leta 1869 se je našlo 22.593 prebivalcev, 4218 stanovanjskih strank in 1051 hiš.

Umetnija. Akademski kamnosek Rendič, kateri zdaj v Trstu prebiva, razstavljal je v prodalnici g. Soljana (via ponte rosso) prav lepe podobe. Mej njimi se posebno odlikuje marmeljnega podoba "Bolgarska zvezda". Lepa mlada ženska stoji veličastno, nje črte so govoreč izraz: "Zora puca, bit će dana", tako slehri vsklikne, kateri pogleda to pomenljivo podobo. Mi želimo našemu umetniku obilo vspeha in naročb.

Dohodki Llojda od 1. januarja pa do 31. decembra 1880 so znašali od vožnje 6. milijonov 963 tisoč 644 gl. 22188 gl. več nego lansko leto.

Lloydovo porobrodno dražvo je uvelod novo brzo plovitvo mej Trstom in Kotorom i s tem ustreglo željam vseh Dalmatincev.

O Matičnih knjigah za leto 1880 počajo Novice tole: Natisnena in vezana je: 1. knjiga "Vpliv vprijanjivih pijač na posamni človeški organizem in na človeško družino v občini", spisal dr. M. Samec, — 2. knjiga "Oko in vid v podobami"; spisal J. Žnidarsič, je tudi uže natisnena in vezana, — 3. knjiga "Kopitarjeva spomenica" na 12 pôlah, ki jo je vredil prof. Marn, je uže tudi tiskana, — 4. knjige: "Letopis", ki ga je vredil dr. Jan. Bleiweis, bodo obsegat 25 pôl, natisnenih je uže 19 pôl, in ko bodo natisneni imeni Matičnih, udov, katerega vredba je po likvidacijskem operatu veliko trudopolnega dela prizadela, bodo dovršene vse 4 knjige, ki jih za leto 1880 dobijo društveniki, ter se jim prve dni prihodnjega meseca dospošlo.

Jezičnik. A Jernej Kopitar, B. Matija Čop, C. Dr. France Prešeren. Spisal J. Marn. XVIII.

leto. V Ljubljani. To je knjiga, katera se dobiva na prodaj po 60 kr. v Ljubljani v katoliški bukvarni stolni trg št. 6.

"Slovenskega Pravnika" prvi list je dve poli obsiren 15. t. m. prišel v Ljubljani na svitlo. Prinaša uvoden članek od izdajatelja dr. A. Moscheta "Kaj čemo?" Potem so tle članki: "O naših pravnih reformah I.", "Pridržanje samostalnega preganja kaznjivih dejanj v glavni obravnavi", "Prednost zastavne pravice hišnih posestnikov na pohišje najemnikov za najemšino pred starejšimi zastavnimi pravicami drugih upnikov" — "Motenje v mirni posesti" — "Sokrivda pri poboji" — "Torum contractus in njegovem dokazu" — "Vknjizba servitut in realnih bremen" — "Meja sodnikove oblasti v oficijoznem postopanju" — "Ali so slovenske razsodbe sodnijam dovoljene ali ne" — "Raznosti." List tedaj donaša prav raznotere in zanimive stvari. Ker je vreden vse podpore; lahko ga tedaj priporočamo vsem izobraženim Slovencem; vsem juristom pa je zelo potreben.

Javna zahvala

Vsem gospodom i vaščanom v Senožečah, za sočutno občlanovanje po mojem pokojnem ne-srečnem očetu; posebno pa č. gospodu župniku, Vatroslavu Okornu, za njegovo nam izpolnjeno željo. —

Zalužiči otroci, posebno
Franjo Čokelj, sin.

Listnica uredništva.

Gosp. J. D. in drugi v T. Mi ne moremo sprejeti poslanice proti P...u; ta mož po našem menjenu nij vreden toliko prestora v listu, ki je namenjen bolj resnim stvarem; tudi plačilo nas ne briga. Ako imate še kaj govoriti z njim, obrnite se tija, kder vas on opravlja. — Sicer po vam ne svetujemo niti tega. Kedor je čital njegove slabo prevedene francoske in angleške stihe in občudoval njegovo logiko v neki poslani, kder se ob enem hvali in graja, kder namreč pravi, da človek malo velja, ki dosti misli o sebi, ta se more smijati prav od srca, aka pozna mož, ki je ono pisal, kajti v Trstu ga pač nij človeka, kateri bi se toliko bahal s tem, da je bil na Angleškem par let, na Francoskem 48 ur, na Nemškem 12 ur, in da je zarad tega edini on sam zmožen zediniti vse Slovence v eno samo kupčijo (krasno bisago), kakor oni moticelj. Mali ljudje navadno radi stopajo na prste in trečajke tudi najraje povedarjajo pri vsaki priliki svojo poštenost, na katero pa ne veruje nobeden, lažnjivi Kljukec pa je tudi vedno trdil, da ne laže in da je laž grda. — Zatorej pustiti ga na cedilu; homuncolo est sine grano salis. —

Nekoliko dopisov smo morali odložiti za prihodnjo številko.

Tržno poročilo.

Kava. — še precej obranjana, cene trdnejše z nagibom, da še poskočijo. — Rio velja f. 55 do f. 86.—, Java f. 82 do f. 91.—, Santos f. 75 do f. 85.—, Ceylon plant. f. 100 do f. 135, Ceylon nat. f. 80 do f. 85, Portorico f. 100 do f. 112.—

Oje. — v boljšem menjenu, posebno fine baže, cene trdne, bombažno najfine se je celo podražilo. — Denes stane olje namizno od f. 56 do f. 69.—, jedilno f. 40 do f. 44.—, bombažno prve vrste f. 38 do f. 39.—, druge vrste f. 34 do f. 36.—

Sadje — Sultanina se je podražila, druge vrste sadje brez spremembe. — Rožiči f. 10 do f. 13, fige v vencih f. 17 $\frac{1}{2}$, v sodih f. 15 do f. 16.—, Sultanina f. 35 do f. 40.— opaša f. 21 do 22.—, cveče razne od f. 20 do f. 33.—, pomaranča f. 2 do f. 3.— zabolj, limoni f. 3 do 4 zabolj. —

Riž. — Ker je prav malo naročeb, postala je kupčijo mlahova in cene so padle. Denes velja riž italijanski od f. 18 do f. 22.—, Rangoon f. 14 do f. 13 $\frac{1}{4}$.

Špeh in mast. — Ker cene na Angleškem vedno rastejo, se je tudi tukaj špeh podražil prav tako tudi mast, in smemo zdaj skoro gotovi biti, da cene še zdatno poskočijo, posebno pa masti. Denes velja špeh od f. 50 do f. 64.—, mast f. 58 $\frac{1}{2}$ do f. 60 $\frac{1}{2}$. —

Petrolje. — se uže več časa drži trdno na f. 12 $\frac{1}{4}$ do f. 12 $\frac{3}{4}$, upati je bolj, da cene poskocijo, nego padajo. —

Domači pridelki. — fižol vsak dan slabši; denes se ne more prodati niti po sledetih le cenah; rudeči f. 10 $\frac{1}{2}$, bohinec f. 11 $\frac{1}{2}$, zeleni f. 11., beli 10 $\frac{1}{2}$, koks f. 12, kanarin f. 12, rumeni f. 10 $\frac{1}{2}$, mešani f. 8 $\frac{1}{2}$. Masla naravnega manjka, zato ga plačujejo po f. 85 do f. 87.—, slive so tudi v dobrem menjenu in gredo po f. 16 $\frac{1}{2}$, hravatske in stajerske. — Korun ameriški f. 3.—, koroški f. 3 $\frac{1}{4}$.

Koruza in pšenica — po nespremenjenih cenah; a mala kupčija. — Les — brez spremembe, slaba kupčija.

Seno. — ima dobro prihodnost in utegne na spomlad veljati do f. 2 $\frac{1}{2}$; denes gre dobro volovsko po f. 1.70 do f. 1.85.—

Dunajska Borsa

dne 25. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovih .	72	gld.	40	k
Enotni državni dolg v srebru .	73	.	55	"
Zlata renta .	88	.	—	"
1860, državni zajem .	130	.	25	"
Delnice narodne banke .	823	.	—	"
Kreditne delnice .	282	.	50	"
London 10 lir sterlin .	118	.	80	"
Srebro .	.	.	—	"
Napoleoni .	9	.	39	"
C. kr. cekini .	5	.	54	"
100 državnih mark .	58	.	10	"

CENIK RAZNEGA BLAGA.

	za 100 K. ^a									za 100 K. ^a								
	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.	od f.	do f.
KAVA: Moka.	112	—	126	—	MOKA: ograka	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8 $\frac{1}{2}$	9		
Ceylon biser.	122	—	136	—	22,50, 21,50, 20,40, 19,30, 18,30, 17,80, 17, —, 16, —, 14,50, 10,50	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
“ plant. fina in najfineja	113	—	135	—	strobi debeli	4	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ srednja in $\frac{1}{4}$ fina	100	—	100	—	“ drobni	15	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ native	78	—	84	—	ajdova	8	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portorico	100	—	114	—	koruzna	38	—	38	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Malabar native	86	—	95	—	VINO IN SPIRIT: Spirit rafiniran 36° hektol	35	—	60	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—
La Guayra	108	—	112	—	Rum Jamajka (liter)	10	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
St. Domingo	74	—	84	—	“ Demerari	—	57	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bahia	58	—	70	—	“ St. Jago	—	32	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rio najfineja	78	—	84	—	Vino cipersko (hektoliter)	10	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ fina	70	—	78	—	“ Malaga (aroha)	26	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ $\frac{1}{4}$ fina in navadna	60	—	68	—	“ reloški iz Istre (botelja)	30	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Santos navadna in fina	75	—	83	—	“ istersko (hektol.)	16	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Java Malang	89	—	91	—	“ teran	10	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manila	75	—	80	—	“ višavsko	11	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guatemala	80	—	88	—	“ ogrsko	10	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sladka škorja	50	—	58	—	“ dalmatinsko	43	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nageljni venci (čibice)	170	—	175	—	PREDIVO: konopljeni Ferrata	30	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Popr. Singaporo	59	30	60	—	“ Bologna	40	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ Batavia	53	—	54	50	“ Cesena	74	—	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piment Jamajka	69	—	70	—	“ dolgo čičeno	86	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Imber	29	—	30	—	“ najfineja	80	—	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sladkor avstrijski v štokih raščiran	33	—	37	50	RAZNO BLAGO: Kafra	190	—	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ “ v kosti	30	—	31	50	Orčni dalmatinski	16	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
OLJE: Ital jedilno navadno	36	—	40	—	Virh	46	—	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“ fino in najfineje namizno	31	—	68	—	Oreški (Muskat)	260	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Levantinsko in Albensko jedilno	36	—	40	—	Tó	160	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corfu jedilno fino in najfineje	40	—	42	—	Vanilija (1 kilo)	38	—	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalmacija jedilno fino in najfineje	38	—	41	—	Zafran Španški	38	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Istra “ “ “	38	—	40	—	Galun	8	50	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laneno	35	50	35	—	Potoklj	21	—</td											

Ustanovljeno 1267.

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar
fabrikant strojev in gasilnega orodja
v Ljubljani.

Ubrani zvonovi z opravo.

Vsake sorte **gasilnice** izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. **Hidrofori, vozovi za vodo, vrtne škopilnice** kakor druge orodje in pripomočki zoper požare.

Cerkveni svečniki in druge priprave iz bron.

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za droganje, za gnojnicu, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litiga in kovanega železa s priteklino, mehovi iz konopnine in gumija itd. — po najnižih cenah.

Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke. 12-1

22 svetljaj

Sploh znane izvrstne

Voščene sveče

iz garantiranega nepokvarjenega bučelnega voska pri

P. in R. SEEMANN-u
v LJUBLJANI. 11-11

Nagla in gotova pomoč

PLJUČNI BOLNII

pri tuberkulozi (jetiki) v prvih dobah, pri hudem in kroničnem pljučnem kataru, pri kašlu vsake vrste, pri pasjem kašlu, hričavosti, teškej sapi, zaslezenju

potem pri

bramorjih, bledici, pomanjkanju krvi in pri okrevanju

po polufosforo - kislem

apnenzo - železnem

SIRUPU

lekarničarja Jul. Herbabny na Dunaju.

To zdravilo se razdeva s tem, da bolniku zadne **Jed dobro dišati** i da se zadobi mirno **spanje** ter se okrepi vsled pomognene krvi, **trudnost** in **ponočno potenje** ponchavata, kar tudi **kašelj** vsled manj gostega sliza in celijo se s pospejanjem bolni pljučni deli. Mnogo **zdravniških spricel** in **zavaličnih pisem**, kakor tudi **natančen podak** se nahaja v knjižici dr. Schewelzerja, ki je priložena vsakej steklenici.

POHVALNO PISMO.

Gospodu lekarničarju J. HERBABNY na Dunaju.

Dolgo časa sem bila tako slabia, da sem večkrat omedela. Poskusila sem Vaš **polufosforo kisl apnenzo - železni sirup** in prav kmalu mi je zelo odleglo. Okrepila sem ter dobila veselje do jedi in k malu sem popolnoma ozdravila.

Potem pa je zbolela moja 17 letna hčerka in po izreku slavnih dunajskih zdravnikov je obolen levil del pljuč. K malu potom jo je napadla še huda pljučna, katero je, hvala Bogu, ugodno prebiha, ali vso moč življenja so pri mojej hčerki opesale in bilo so jo najhujšega bati. Ker je mene Vaš **apnenzo - železni sirup ozdravil**, zato sem ga tudi svojej hčerki dajala in lahko trdim z najboljšo vestjo, da je to na mojem detetu življenje ohranil in ostabileno moč življenja zopet utrdil. Ti vidni vspehi Vašega dobrodejne iznabe me nagibajo, da Vam, visoko spoznani gospodi, izrekam živo Zahvalo v svojem in v imenu moje hčerke. Nama je dal Vaš **apnenzo - železni sirup** za želeno pomoč, naj bi jo dal tudi vsem tistim, ki imajo enake bolezni.

Hitzing, pri Dunaju.

Franz Reiner,
okrajnega komisarja vodova

CENA 1 steklenica 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavojo.

Prosimo, naj se izrečeno zahteva **apnenzo - železni sirup** od Julija Herbabny in naj se gleda na zgornji natisneno, od gospodske episano varstveno marko, katera mora biti na vsakej steklenici.

Glavna pošiljaljvena zaloga za dežele:
Na Dunaji, lekarnica „zur Barmherzigkeit“
J. Herbabny, Neubau, Kaiserstrasse 90.

ZALOGA: Carlo Zanetti, lekarnica via nuova 27 — Na Reki: M. Scarpa lekarničar; v Gorisi: G. Cristoforietti lekarničar; v Ljubljani: J. Swoboda ul. Trskotov lekarničar; v Puli: A. Wassermann lekarničar.

12-1

Tinetura Rhei Comp. vulgo
FRANCOVA ESENCA.

ki jo izdeluje

GABRIEL PICCOLI

lekjar „pri angelu“, v LJUBLJANI, na dunajskej cesti.

Pomagala je uže mnogo tisoč ljudem k zdravju, kakor se lehko dokaže iz mnogih poahljivih pisem. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in v spodnjem životu, grizo, kré, želodčeve in prehodno mrzlico, zabasanje, hemoridge, rumenico itd., vse bolezni, ki znaajo smirite postati, ako se za časa ne ozdravijo.

1 steklenica velja 10 kr.

Spod 12 steklenic se ne razposilja, ktere skupoj s zavitkom in poštno pobotnico veljajo gl. 1.40 kr. — Naroči se pri GABRIEL PICCOLI-ju, lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na dunajskej cesti, s poštnim povzetjem.

Spričala.

Prečastni gosp. Gabriel Piccoli, lekarničar „pri angelu“ v Ljubljani.

Srečno Vam zahvaljujem za poslano mi Vaše izvrstno „Francore esence“, s katere pomočjo je moja žena v zelo nevarni bolezni popolnoma ozdravila. Ne bom opustil, Vaše izvrstno „Francore esence“ dragim bolnikom priporočati, da si z njo opomore. Še enkrat se Vam z mojo ženo vred prelep zahvaljujem in ostjem s posebnim spostorjanjem zvesto Vam udan Valentin Lussing m. p. e. k. var. stražnik.

Blagorodni gosp. Gabriel Piccoli, lekarničar „pri angelu“ v Ljubljani.

Ko sem bil zbolel, ponudila mi mi je neka osoba eno steklenico Vaše „Francore esence“. Rabil sem jo po receptu in imela je tako dober uspeh, da se čutim sedaj popolnoma zdrav. Prosim Vas, pošljite mi že 12 steklenic Vaše „Francore esence“, da bodo služile nekemu prijatelju. S poštovanjem Miha Dubič, via del Boschetto št. 14, II. piano.

Prvni
BOMBONI IZ TRPOTCA

(Spitzwegerich-Brust-Bonbons)

za ozdravljanje plučnih in prsnih bolezni, kašla, hričavice, pieke in zadeženja zapestnika.

Neprecenljiva rastlina, katera nam ponuja prirodna blagovna trpežega človeškega rodu, hrani v sebi do današnjega dne nedojaseno skrivenost, vneti siceri grli in sapnika urne in zlatno polajšanje dotednih organov naglo pospešuje. Ker pri našem izdelku damo potrošnjo za čisto zmes trpote s sladkorjem, prosimo, posebno paziti na našo pospiski tpisano *carcovalno marko* in na podpis na listku, ker le tak je pravi.

Viktor Schmidt in sinovi,

c. k. fabrikanti, WIEN, IV. Alleegasse Nr. 48.

Cena ene škatljice 30 kr.

Se dobiva pristno samo v lekarnah: E. Leitenburg, C. Zanetti in P. Rocca v Trstu, in C. Zanetti v Gorici. 10-8

Postranski zasluzek

za vsak stan pri majhnom trudu in brez skroškov. Vprašanja pod imenom „Nebenverdienst“ se stavijo: An die Redaktion „Der Kapitalist“ Wien, Kohlmarkt 6. — 6-6

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske

rešene

ŽEPNE URE

izjemno cenó, namreč

—70 odstotkov pod kupno ceno.—

Razne komisjske zaloge ur, od največjih štajarskih tovarij, so jih v c. k. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, toda so zapadlo po javnej dražbi prislo po neverjetno nizke ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure zlate, srebre in niklja, najboljši kvajarski izdelek, vse s 6 letnim poroštrom, samo do določno svoj denar, prodajati 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj zastavljeni.

Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar ure, ki je često najverjetnejša pripratljica in spremljevalca skozi celo življeno; tako priliko, prjeto in nikdar vracačojo se, ima zdaj vsekakdo, da si more prekrboti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano zoper prah, in fino zlate facion-urno verižico, ki je stata prej gld. 12, velja zdaj samo gld. 5.50.

I žepna ura na sidro iz teškega srebrnega niklja, fina na trenotek regulirana gravirana in gylosirana, z 8 rubini, s ploščatim stekлом, emalirano urno pločo čo v posebnim krovom zoper prah, in fino zlate facion-urno verižico, ki je stata prej gld. 12, velja zdaj samo gld. 5.50.

I žepna ura na sidro iz teškega srebrnega niklja, fina na trenotek regulirana gylosirana, z 15 rubini, s ploščatim stekлом, emalirano urno pločo čo v kazalam za sekunde, s fino urno facion-urno verižico od talni-zlate, prej gld. 20, zdaj samo gld. 7.50.

I remontoir ura, iz najfinješega double-zlate brez klijuka za navijati na koži, pod poroštrom obrani s krimzon zlate barve, izvrstno na minute regulirana, z dvojnim krovom, dekorovana email, urno pločo čo v priviligirano delo, obdarovana izvrstna ura z verižico iz talni-zlate, prej gld. 24, zdaj samo gld. 10.20 — Teh ur je male.

I srebrna remontoir ura, iz prvega 13 letnega srebra, potrjenega od c. k. kovnega urada način se na koži brez klijuka, z nasprotnim zoporem in kazalam pripravo fino s pristreljhem, na minuto repasirana, s ploščatim stekлом, email urno pločo čo v kazalam za sekunde, v notranjem s kristalnim kroton in kolesi od niklja, vsacega transparentna, najboljša, najočajnejša in najelagatnejša ura steta, prej gld. 30, zdaj samo gld. 14.

I srebrna ura na sidro, iz prvega 13 letnega srebra, potrjenega od c. k. kovnega urada, z 8 rubini, na minuto repasirana, počlaena elektro-galvanski potom, tako, da se jo od prave zlate ne more razločiti; prej gld. 15, zdaj samo gld. 9.50.

I ura za gospo, iz prvega 14 karat, zlate, potrjenega od c. k. kovnega urada, vrlo fina, elegančna ura z najfinješo benedansko facion-verižico za okolo vrata v finem barzunastem otulji; prej gld. 30, zdaj samo gld. 10.50. — Tačega Že nij bilo.

I fina zlata remontoir ura, 13 karat, po gld. 40, 50 najfinješe savonetne ure, prej po gld. 100.

Naslov:

Uhren - Ausverkauf

von

A. FRAISS,

Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN.

6-5

Ugodna prilika za napravo ženitovanjskih bal.

Sukna, preprog in tkanin

je za vsak letni čas velika zaloga! Razen tega se vse, obsegajoče modo, manifakturo, ſipke, ſivilo, ſukno in kratko blago, po nezaslišano nizke ceni razprodaja.

Prodaja se: V Trstu, piazza nuova (Gadola) št. 2 v hiši Società operaia Tiestina, vhod via St. Antonio. 3-1